

KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO
FORNMINNESEKSJONEN
Postboks 6762,
St. Olavs Plass
0130 Oslo

RAPPORT

ARKEOLOGISK UTGRAVNING

BOSÄTTNINGSPÅR

SVERSTAD SØNDRE, 44/175
SANDEFJORD, VESTFOLD

JAKOB JOHANSSON / JES MARTENS

Oslo 2010

**KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET
I OSLO**

Gårds-/ bruksnavn Sverstad Søndre	G.nr./ b.nr. 44/175
Kommune Sandefjord	Fylke Vestfold
Saksnavn Reguleringsendring fpr Søndre Sverstad gård, Sverstadveien 17.	Kulturminnetype Bosettingsspår
Saksnummer (arkivnr. Kulturhistorisk museum) 7/3645-5	Tiltakskode/ prosjektkode 764080/430136
Eier/ bruker, adresse Sandefjord Boligbyggelag. Rådhusgata 24, 3211 Sandefjord.	Tiltakshaver Sandefjord Boligbyggelag. Rådhusgata 24, 3211 Sandefjord.
Tidsrom for utgravning 17.08.09-04.09.09	M 711-kart/ UTM-koordinater/ Kartdatum UTM sone 32. N: 6556115. Ø: 570504.
ØK-kart	ØK-koordinater
A-nr. 2009/347	C-nr. C57337
ID-nr (Askeladden) 110600	Negativnr. (Kulturhistorisk museum) Cf34125
Rapport ved: Jakob Johansson	Dato: 16.08.10
Saksbehandler: Jes Martens	Prosjektleder: Jes Martens

SAMMENDRAG

Denna rapport behandlar en arkeologisk utgrävning av bosättningspår i Sandefjord i Vestfold. Bakgrunden till denna undersökning var att Sandefjord Boligbyggelag tänkte uppföra nya bostadshus och till dem anlägga en lekpark. Vestfold fylkeskommune genomförde en registrering av området den 10. september 2007. Man fann då fem kokgropar och fyra stolphål. När vi avbanande fältet återfann vi totalt 48 strukturer men 19 av dessa avskrevs under undersökningen då de visade sig komma från naturliga processer såsom rötter och rinnande vatten. De kvarvarande 29 strukturer består av nio kokgropar, två eldstäder, fyra utslagsgropar, tio stolphål, ett dike/dränering och tre obestämbara strukturer. Angående fynd framkom det på denna grävning flertalet skärvor keramik, två fragment flinta, lite slagg och lite bränt ben. Vidare om dateringar så hamnade vi främst i romersk järnålder, men en avfallsgrop och en kokgrop placerade sig i vikingatid medan ytterligare en avfallsgrop och två stolphål hamnade i medeltid. Gällande undergrunden på fältet så består den av en hårt packad grå/gul sandig lera. Den blir fuktigare åt söder och innehåller här även mer grus och sten. Fältet är relativt plant men har en liten sluttning åt sydöst. Sydvästra delen av fältet är omrört av dräneringar och rotsystem medan man i den sydöstra delen ser flera spår av att vatten har skurit ner i undergrunden. Åt nordväst och nordöst om fältet ligger en gräsmatta tillhörande den gamla riddargård som ligger ca 5 meter bortom det norra hörnet av fältet. Åt sydväst ligger ett modernt bostadshus och dess tillhörande parkering. Huset ligger längst åt nordväst så ligger parkeringen nedanför detta. Åt sydöst löper en stripa gräs som är ca 12 meter bred och jämte den ligger Sverstadveien.

INNHOOLD

1. BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN	2
2. DELTAGERE, TIDSRØM	2
3. FORMIDLING	3
4. LANDSKAPET - FUNN OG FORNMINNER.....	3
5. UTGRAVNINGEN	4
5.1 Problemstillinger – prioriteringer	4
5.2 Utgravningsmetode.....	4
5.3 Utgravningens forløp.....	5
5.4 Kildekritiske forhold	7
5.5 Utgravningen.....	8
5.5.1 Funnmateriale	8
5.5.2 Strukturer	9
5.5.3 Datering	19
5.5.4 Naturvitenskapelige prøver	19
5.5.5 Analyser.....	19
5.6 Vurdering av utgravningsresultatene, tolkning og diskusjon.....	20
6. KONKLUSJON.....	23
7. LITTERATUR	25
8. VEDLEGG	26
8.1. Strukturliste	26
8.2. Funn og prøver	27
8.3. Tegninger	30
8.4. Fotoliste.	30
8.5. Analyser.....	34
8.6. Kart.....	34

RAPPORT FRA ARKEOLOGISK UTGRAVNING

SVERSTAD SØNDRE, 44/175, SANDEFJORD, VESTFOLD

JAKOB JOHANSSON

1. BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

Anledningen till denna undersökningen var att Sandefjord Boligbyggelag ville tillrättalägga ett område för byggnation av flera bostäder. Den innan rådande reguleringsplanen för Sverstad gård blev godkänd av bystyret den 13. september 1994 och ett förslag till ändringar av delar av den planen blev lagt ut för offentlig översyn den 22. oktober 2007. Anledningen till omreguleringen var att man ville ändra placeringen på och minska arealet av det gemensamma lekområdet för att få mer plats för bostadshus. Den 10. september 2007 blev området arkeologiskt registrerat av Vestfold fylkeskommune och man fann då fem kokgröpar, fyra möjliga stolphål och en obestämbad nedgrävning (id 110600). Gällande fynd fann man tio skärvor keramik och en bit flinta. Dessa kulturminnen ligger i ett område reglerat till lek-, uppehåll- och garageanläggningar och dessa vill komma i direkt konflikt med lokaliteten.

Vestfold fylkeskommune översände, den 7. december 2007, saken till Riksantikvaren i enlighet med kulturminneslagen § 8,4. Man rekommenderar att ge dispens för de berörda kulturminnena med krav om en arkeologisk undersökning. Den 8. januari 2008 uttalade sig Kulturhistorisk museum om saken i ett brev till Riksantikvaren. Man stöttade då fylkeskommunens inrådan. I ett brev till fylkeskommunen den 16. januari 2008 gav Riksantikvaren lov om ingrepp i det berörda kulturminnesområdet med vilkår om en arkeologisk undersökning.

Reguleringsändringen blev vedertagen i Sandefjord bystyre den 3. april 2008. Tiltakshaver översände då, den 25. februari 2009, brev till fylkeskommunen där man önskade att realisera projektet sommaren 2009. Den 27. februari översände fylkeskommunen saken till Riksantikvaren för att fastställa vilkåren för projektet med stöd i kulturminneslagen § 10. Kulturhistorisk museum översände i brev, den 17. mars 2009, sitt uttalande om saken till Riksantikvaren.

2. DELTAGERE, TIDSRUM

Undersökningen skedde den 17. augusti till den 4. september 2009. Vädret var under denna period till stora delar fint men några perioder med regn förekom.

Deltog gjorde under denna period Jakob Johansson (fältledare och GIS-ansvarig) och Monika Serafinska (fältassistent) deltog under första och tredje veckan. Grävmaskin och förare, Jonny Unger, kom från Carl C Fon AS. Steinar Kristensen från Kulturhistorisk museum var i fält en dag för att sätta upp totalstationen och intrasis. All vidare inmätning skedde av fältarbetarna. Att skapa kartor under efterarbetet gjorde Lars Thorgersen. Projektledare var Jes Martens.

3. FORMIDLING

Första dagen var Arvid Johannesen från Sandefjord boligbyggelag ute och såg till att vi kom igång ordentligt och hade allt vi behövde. Han gav oss nyklar till våra baracker och visade oss var vi kunde ta vatten. Vidare var det stor trafik av fotgängare och cyklister längs Sverstadveien som stannade för att fråga oss om vår progression. Samarbetet med alla inblandade under grävningen gick bra.

4. LANDSKAPET - FUNN OG FORNNINNER

Området, under hemmanet Sverstad Søndre, som skulle undersökas ligger precis öster om Sandefjord centrum (Lønaas 2009). Denna gården är för första gången, i skriftliga källor, omtalad 1419 (DN. Bind III:466-467) och sedan igen 1431 DN. Bind II:530). Rygh nämner (1897) att namnet Sverstad kan komma från sverv. Detta skulle då kunna komma ifrån att gården ligger vid en bäck som här går i en böj. Idag är bäcken bara stundtals synlig, den är vid flera tillfällen nedlagd under bebyggd mark.

Då grävningen ägde rum bestod området av en stor trädgård och låg upp emot den existerande bebyggelsen i norr och väst. Det gamla gårdshuset på Søndre Sverstad låg ca 5 meter norr om schaktet. Öster om området ligger odladmark och söder om det ligger Sverstadveien. Fortsätter man över vägen i samma riktning som hela ytan lutar kommer man till Nybo gravlund.

På de hemman omkring vårt område har man gjort flertalet föremålsfynd och det ligger här även flertalet kulturminnen från flera olika perioder. Till största delen vägar och gravminnen är representerade bland dessa kulturminnen. Då exempelvis Kongshaugen med Gokstadskeppet (id 51229) som ligger ca 1 kilometer östnordöst om området. Enligt kulturminnedatabasen Askeladden ligger det inom de närmsta hemmana 31 stycken olika lokaliteter fördelade enligt följande: åtta gravminnen, fem gravfält, sex bosättningspår, åtta väganläggningar, två hållristningar, en stockbro och ett kokgropfält. Dessa pekar på aktivitet från stenålder till yngre järnålder. Går vi till den närmsta omgivningen hittar vi lokaliteter från brons- och järnålder: Gravhög (id 58400) 50 meter västnordväst, gravfält (id 51226) 140 meter sydsydväst, skålgropfält (id 79746) 160 meter västsydväst och hållristningsfält (id 21643) 120 meter östsydöst.

Den mest kända lokaliteten i omgivningen är den tidigare nämnda kongshaugen där man 1880 grävde ut Gokstadskeppet (id 51229) (Nicolaysen 1882). Vidare ligger det ca 1 km öst om området, på Hosle, en båtgrav som undersöktes 1944

(id 21645) (Hinsch 1945). På Hosle øvre och nedre har man även undersökt tre gravminnen och fem kokgropar men resultatet från dessa grävningar är inte publicerat. Den grävning i närområdet som har störst betydning för denna undersökning är dock när man 1998 grävde ca 100 meter sydöst om vårt fält då man skulle bygga ut gravlund. Man undersökte här bosättningspår från brons/järnåldern (Lønaas 2009).

5. UTGRAVNINGEN

5.1 PROBLEMSTILLINGER – PRIORITERINGER

De kokgroparna som var påvisade, av fylkeskommunen, på platsen kunde peka mot en boplat. Stolphålens funktion var dock lite osäker och det var osäkert om de kom från en förhistorisk gårdsbyggnad. Den grova odekorerade keramiken som fylkeskommunen fann kan peka mot en gårdsbosättning men den kan också visa mot gravminnen. Följande frågeställningar sattes upp inför denna grävning:

- Förklara de möjliga stolphålen. Identifiera en eventuell huskonstruktion, staket eller liknande. Tolkning av inre organisering/funktionsindelning av en eventuell byggnad – ingång, uppehållsrum, hall, stall, produktionsplats, lager etc.
- Vilka aktiviteter har försiggått på lokaliteten och var har de tagit plats?
- Datering av de separata anläggningarna, datering av bruksfaser innanför lokaliteten, representerar lokaliteten en kontinuerlig bosättning under en längre tid eller är området utnyttjat under en relativt kort tidsperiod?
- Anläggningarnas kulturhistoriska kontext, omkringliggande kulturminnen. Relation mellan den undersökta lokaliteten och närliggande kulturminnen som gravhögar, hällristningsfält och de undersökta bosättningsspåren på Nybo gravlund.

För att placera kulturminnena i en kulturhistorisk kontext är det nödvändigt att datera anläggningarna med hjälp av C14-analyser.

5.2 UTGRAVNINGSMETODE

Vi använde oss vid denna undersökning av maskinell avbaning. När allt var avbanat fick strukturerna nummer med S och en siffra i stigande ordning. Strukturerna rensades fram med krafsa och skårslev. Därefter dokumenterades alla strukturernas ytmått, de fotograferades i plan och deras fyllmassa fick en grundläggande beskrivning.

Området efter avbaningen. Sett mot nordväst.

Fotograf: Monika Serafinska

Efter detta snittades strukturerna och halvparten grävdes ut. Profilen ritades oftast i skala 1:20 och fotograferades, djup och lager dokumenterades. Varje struktur har blivit beskriven på eget strukturschema. Kolprover togs från alla strukturerna, dessa gavs provnummer i stigande ordning. Värmepåverkad sten från kokgropar mättes i liter.

Utgrävningen blev dokumenterad digitalt med hjälp av totalstation och fältdokumentationsprogrammet Intrasis (www.intrasis.com). Dokumentationen blev gjord i koordinatsystem UTM sone 32. Fastpunkter var utsatta av tiltakshaver. Strukturerna, fynd, prover och topografiska objekt blev inmätta med hjälp av en Leica 1203 totalstation och informationen (attributdata) om de olika strukturerna blev registrerad i schema som så lades in och systematiserades i Intrasis. Tillsammans har de geografiska inmätningarna och attributdatan lagt grundlaget för analyser och kartor.

Det blev vid utgrävningen gjort ett antal fynd. Dessa föremål samt proverna från undersökningen av id 110600 är katalogiserade under C57337. Fotografier från undersökningen är katalogiserade under Cf34125.

5.3 UTGRAVNINGENS FORLÖP

17.08.09 Undersökningens första dag. Utrustning iordningställdes och vi lämnade museet. När vi anlände till fält mötte vi vår grävmaskinist, tiltakshaver och projektledare. Vi såg över ytan som skulle undersökas och fick nycklar till barack, verktygsbod och toalett. Vi påbörjade där efter avbaningen av fältet. Vi fann två möjliga kokgropar och något möjligt stolphål. Den delen av ytan som vi hann avbana denna dag var dock relativt omrörd av flertalet dräneringsdiken och rotsystem.

18.08.09 Monika Serafinska arbeta med grävmaskinen hela dagen och det framkom flertalet nya kokgropar och obestämbara strukturer. Ytan blev mindre omrörd då vi lämnade den sydvästra delen av fältet. Steinar Kristensen kom ut i fält och vi satte upp fastpunkter och liknande inför inmätningen till Intrasis.

19.08.09 Vi arbetade med grävmaskinen och blev vid slutet av dagen klar med avbaningen. Området i norr och nordöst visade sig vara väldigt påverkat av vatten. Flera stora nedskärningar i undergrunden kunde iakttas. De flesta av våra strukturer visade sig ligga centralt på fältet.

20.08.09 Vi rensade upp våra strukturer och efter detta gav vi alla strukturer vi funnit nummer och en inledande dokumentation med planfoto, mått och en kort beskrivning av fyllmassan. Den centrala ytan finrensades för att få en tydligare bild av vad som fanns där. Slagg och keramik återfanns i S110 som verkar vara en dränering av något slag som går här.

21.08.09 Vi fortsatte med att rensa upp strukturer och ge dem en inledande dokumentation. Detta tog oss hela dagen.

24.08.09 Första dagen på veckan då jag var ensam i fält. De sista osäkra områdena och strukturerna rensades upp. Efter detta mättes schakt och moderna företeelser in med totalstation och allt importerades till Intrasis och databaser uppdaterades.

25.08.09 Hela dagen gick åt till att jobba med totalstationen. Strukturer och fynd mättes in och allt importerades till Intrasis var attribut lades in till alla strukturer och relationer mellan dem, fynd och moderna nedgrävningar uppdaterades.

26.08.09 Grävde strukturer hela dagen. Bevisade att stora delar av området i öster inte är av intresse för oss då det som här ses snarare skapades av natur än kultur.

27.08.09 Regn hela dagen. Grävde strukturer och mätte in nya fynd, prover och strukturer.

28.08.09 Grävde strukturer och mätte in sektioner och prover. Importerade till Intrasis och mätte in sektioner och prover och uppdaterade relationer och attributtabeller. Jes Martens kom ner till fältet. Produktionsanläggningar diskuterades då vi funnit slagg.

31.08.09 Monika Serafinska kom tillbaka till fältet. Hela fältet var väldigt blött efter en helg full av regn. Vi grävde vidare på strukturerna och fann bränt ben och keramik i flera av kokgroparna.

01.09.09 Lite mindre regn gjorde att vi kunde höja hastigheten lite och grävde vidare strukturer.

02.09.09 Regnet kom tillbaka. Grävde vidare strukturer men det tog sin tid. Allt fylldes med vatten på nolltid och stora delar av dagen gick åt till att ösa vatten ur strukturer.

03.09.09 De siste strukturerna grävdes ut. De siste proverna och profilerna mättes in med totalstation. Datan importerades till Intrasis och behandlades.

04.09.09 Sista dagen på undersökningen. Fält och verktyg rengjordes. Avslutande fotografier togs och en områdesbeskrivning skrevs. Bilen packades och vi for till museet för urlastning.

5.4 KILDEKRITISKE FORHOLD

Gällande källkritik för denna undersökning finns det inte så mycket att påpeka. Området i sydväst på fältet visade sig vara stört av flertalet rör som här var nedlagda och rotsystemet från en häck som var uppdragen innan vi kom till fältet. Detta hindrade att se exakt vad som försigått i detta området. Flera av våra kokgropar var också skurna av dräneringar. Vidare var området i nordöst och öst väldigt påverkat av rinnande vatten. Flera stora nedskärningar kunde ses i undergrunden men detta har troligen inte påverkat vår lokalitet något nämnvärt då detta området verkar tomt på arkeologiska strukturer. Det som hindrade oss mest och drog ner på hastigheten var regnet som gjorde fältet väldigt blött och strukturerna fylldes väldigt snabbt med vatten. Detta har dock troligen inte påverkat resultatet av undersökningen på något konkret sätt då de strukturerna vi fann var tydliga i sin avgränsning till trots att de skurits av flera moderna dräneringar. Området var ordentligt rensat före regnet kom så det var heller ingen risk att regnet dolde några strukturer då de redan var ordentligt utmärkta då ytan regnades på. Vidare uppmärksammade vi här bara utkanten av en bosättning och större aktivitet borde förekommit. Spår efter detta kan dock ligga under den omfattande bebyggelsen från nyare tid.

Område med rötter och dräneringar till vänster i bild. Sett mot norr. Fotograf: Monika Serafinska

5.5 UTGRAVNINGEN

Vid utgrävningen i Sverstad Søndre 44/175 påvisades 48 strukturer. Av dessa avskrevs 19 stycken vid närmare undersökning då de visade sig vara skapade av naturliga processer. De kvarvarande bestod av nio kokgropar, två eldstäder, fyra utslagsgropar, tio stolphål, ett dike/dränering och tre obestämbara nedgrävningar.

5.5.1 FUNNMATERIALE

Fyndmaterialet från denna grävning fördelar sig på tolv stycken undernummer.

1) Två **fragment** av järn funna i stolphålet S113. Möjligen från hästskosöm eller spik. *Mått: Stl: 4,5 cm. Stb: 1,8 cm. Stt: 1,2 cm.*

Keramik funnen i S110. Fotograf: Jakob Johansson

2) Åtta **fragment** av keramik som troligen stammar från samma kar. Ett högklassigt gods av fin kvalitet från äldre järnålder. De återfanns i dräneringen S110. *Mått: Stl: 6,6 cm. Stb: 3,8 cm. Stt: 0,7 cm.*

3) Ett **fragment** av keramik från mynningen av ett svart gods av fin kvalitet. Mynningen är vinklad ut från halsen i ca 45° vinkel. Ca. 2,5 cm ner på halsen ses

spår av karets buk. Det återfanns i dräneringen S110. *Mått: Stl: 4,8 cm. Stb: 4, cm. Stt: 0,7 cm.*

4) Ett **fragment** av keramik från ett gods av fin kvalitet. Det återfanns i kokgropen S105. *Mått: Stl: 3,5 cm. Stb: 1,2 cm. Stt: 0,5 cm.*

5) Två **fragment** av keramik från ett svart gods av fin kvalitet. De återfanns i utslagsgropen S129. *Mått: Stl: 3, cm. Stb: 2,4 cm. Stt: 0,5 cm.*

6) Ett fragment av **slagg** återfunnet i dräneringen S110. Troligen smidesslagg. *Mått: Stl: 5,6 cm. Stb: 5, cm. Stt: 2,6 cm.*

7) Ett fragment av **slagg** återfunnet i den obestämbara nedgrävningen S131.

Troligen smidesslagg. *Mått: Stl: 8,9 cm. Stb: 7,5 cm. Stt: 2,1 cm.*

8) Två fragment av **slagg** återfunna i kokgropen S105. *Mått: Stl: 5,5 cm. Stb: 5, cm. Stt: 3,3 cm.*

9) Ett **avslag** av flinta, utan några specifika drag, återfunnen i den obestämbara nedgrävningen S131. *Mått: Stl: 2,3 cm. Stb: 1,1 cm. Stt: 0,8 cm.*

Slagg funnen i S131.

Fotograf: Jakob Johansson

- 10) Ett **avslag** av flinta, utan några specifika drag, återfunnet i stolphålet S115. *Mått: Stl: 3,3 cm. Stb: 1,2 cm. Stt: 0,6 cm.*
- 11) Tre fragment av **bein, brente**. Inte artsbestämt. *Vekt: 2,3g. Funna i den obestämbara nedgrävningen S148. Mått: Stl: 1,9 cm. Stb: 1,6 cm. Stt: 0,5 cm.*
- 12) Fyra fragment av **bein, brente**. Inte artsbestämt. *Vekt: 1,7g. Funna i kokgropen S130. Mått: Stl: 1,9 cm. Stb: 1,1 cm. Stt: 0,7 cm.*

Under fylkeskommunens registrering fann de tio skärvor av keramik och ett avslag flinta. Denna keramik var av samma typ och kvalitet som den som framkom vid undersökningen (Martens muntlig uppgift) och flintbiten var ett avslag utan klart användningsområde (Edwardsen 2007). Dessa fynd kommer från ytan av den dränering, S110, där även vi fann stora mängder keramik av samma sort och slag. Vi fann även slagg i en av våra kokgropar och i den stora obestämbara nedgrävningen, S131, där vi också fann flinta. Detta slagg och flintan ger sken av att vi här sitter på material från en produktionsplats. Slagget kommer med största sannolikhet från smide så en smedja har troligen funnits i närheten av vår lokalitet. Möjligen kan dräneringen S110 med sitt kol och krossade keramik vara ett medel till avfallshantering från denna smedja. Vidare har vi bara bränt ben i en kokgrop och en obestämbart nedgrävning som visar mot matlagning.

5.5.2 STRUKTURER

29 strukturer av de 48 stycken vi först uppmärksammade visade sig vara något av intresse för oss. Dessa fördelar sig som tidigare nämnt enligt följande: nio kokgropar, två eldstäder, fyra utslagsgropar, tio stolphål, ett dike/dränering och tre obestämbara nedgrävningar. De flesta av dessa var klart definierade mot den sterila undergrunden men det fanns vissa få undantag och dessa nämns mer ingående här nedan. Strukturerna kommer nu få en genomgång enligt de kategorier som nämns ovan.

Kokgropar

S105

En rund kokgrop med skarpt sluttande sidor och flat botten. Kokgropen hade följande mått: 80x78x24 cm. Gropen hade ett ca 16 cm tjockt kollager i botten och fylldes ovan det av en mörkbrun siltig sand. Gropen innehöll även ca 27 liter värmepåvekad sten av en storlek från ca 10 cm i diameter och uppåt. En skärva keramik återfanns i denna kokgrop. Den har undernummer 4. Två fragment av slagg återfanns även i denna gropen. De har undernummer 8.

S105 i profil. Sett mot sydväst.

Fotograf: Monika Serafinska

S121

En liten kokgrop skuren av en modern dränering. Gropen var rund till formen och hade avrundade sidor och botten. Den hade följande mått: 72x56x14 cm. Gropen var fylld av kol och en brun/grå sandig silt. Vidare innehöll den även 2 liter värmepåverkad sten med en storlek under 15 cm. Gropen i sig var väldigt störd av rötter och därmed lite svår definierad och lagrena i den var väldigt omrörda.

S122

En oval kokgrop med avrundade sidor och flat botten. Den hade följande mått: 162x97x14 cm. Gropen fylldes av en mörkbrun/grå sandig silt och kol. Gropen innehöll även ett ca 6 cm tjockt kollager i botten och ca 10 liter värmepåverkad sten med en storlek på under 12 cm.

S123

En stor kokgrop med följande mått: 260x165x10 cm. Gropen var oval till formen och hade lite ojämna sidor och botten. Den hade ett ca 8 cm tjockt kollager i botten och fylldes annars av en mörkbrun/grå siltig sand. Vidare innehöll den ca 58 liter värmepåverkad sten på en storlek kring 10 cm.

S123 i plan. Sett mot sydöst.

Fotograf: Monika Serafinska

S126

En rund kokgrop med avrundade sidor och en flat botten. Den hade följande mått: 123x120x14 cm. Ett ca 6 cm tjockt kollager täckte dess botten och utöver det fylldes den av en mörkbrun/svart sandig silt och ca 14 liter värmepåverkad sten med en storlek på under 20 cm. Gropen har även en troligen modern sekundär nedgrävning centralt i sig.

S130

En rund kokgrop med avrundade sidor och botten. Gropen hade följande mått: 160x151x33 cm. Den hade ett ca 15 cm tjockt kollager i botten och fylldes utöver detta av en mörkbrun/svart sandig silt och 20 liter värmepåverkad sten. Gropen var kraftigt störd och centralt skuren av två moderna dräningar. Fyra fragment av bränt ben återfanns även i denna kokgrop. De har undernummer 12.

S132

En rund kokgrop med lite ojämna sidor och botten. Den hade följande mått: 148x138x24 cm. Gropen hade ett ca 8 cm tjockt kollager i botten och över detta låg en mörkbrun/grå sandig silt. Vidare innehöll den 14 liter värmepåverkad sten med en storlek på under 10 cm. Gropen var i den nordöstra kanten skuren av en dränering och den var relativt omörd av rötter. Detta gjorde att den delvis var lite odefinierad.

S135

En oval kokgrop med avrundade sidor och en flat botten. Gropen hade följande mått: 92x65x28 cm. Ett ca 6 cm tjockt kollager täckte botten av gropen. Över detta laget låg en mörkbrun/svart sandig silt och 11 liter värmepåverkad sten med en storlek under 10 cm.

S145

Troligen botten på en kokgrop som tidigare störts av någon okänd anledning. Det som nu kan iaktas är en ojämn grop med avrundade sidor och en flat botten med följande mått: 102x80x9 cm. Gropen har ett kollager på kring 4 cm i botten och mörkbrun/svart sandig silt täcker detta. Vidare innehåller gropen ca 0,6 liter värmepåverkad sten. Gropen är som sagt väldigt grund och har då förmodligen i sitt original utförande haft större mått.

Eldstäder

S124

En struktur kategoriserad som en eldstad på grund av dess tjocka kollager och avsaknad av värmepåverkad sten. Strukturen i sig är oval med ojämna sidor och botten med dessa mått: 123x81x21cm. Strukturen är utöver dess ca 10cm tjocka kollager fylld med en brun/grå siltig sand och en del sten under 10 cm och någon större på ca 20 cm.

S125

Ytterligare en struktur kategoriserad som en eldstad på grund av tjocka kollager och ingen värmepåverkad sten. Denna struktur är rund i formen med ojämna sidor och botten. Vidare hade den följande mått: 105x90x20 cm. Utöver dess kollager är den fylld av en mörkbrun siltig sand. Och lite sten kring 10 cm stora samt någon större sten på ca 20 cm.

S125 i plan. Sett mot väst.

Fotograf: Monika Serafinska

Utslagsgropar

S111

En något svår tolkad struktur som skär diket/dräneringen S110. Övergången mellan de två strukturerna var väldigt otydlig och det var främst på ytan man såg en tydlig skillnad. Det finns en liten möjlighet att denna strukturen egentligen representerar ett fyllskifte i S110. Det verkar dock vara en separat oval struktur med ojämna sidor och botten med följande mått: 138x80x19 cm. Den är fylld med en mörkbrun sandig silt med kol och sten under 10 cm. Ca 1,5 liter av

stenen i strukturen är värmepåverkad. Det är denna omrörda blandning av silt, kol och värmepåverkad sten som kategoriserar den som en utslagsgrop.

S112

En struktur belägen precis jämte S111 och med snarlik beskrivning. Dess övergång till S110 är även här väldigt otydlig. Formen på denna strukturen var oval med ojämna sidor och botten. Den hade följande mått: 110x57x12 cm och fylldes av en mörkbrun/grå sandig silt, kol och sten under 20 cm. Återigen var ca 1,5 liter av stenen värmepåverkad. Precis som ovan var det den omrörda blandningen av silt, kol och värmepåverkad sten som klassade den som en utslagsgrop.

S128

En rund struktur med avrundade sidor och botten. Gropen hade följande mått: 111x111x12 cm. Gropen var fylld av en mörkbrun/svart sandig silt, kol och sten med mått under 10 cm. Ca 2 liter av stenen var värmepåverkad. Att gropen inte hade ett tydligt kollager utan kolet låg blandat med jorden och då mängden sten var relativt liten klassades denna grop som en utslagsgrop.

S128 i plan. Sett mot nordväst.

Fotograf: Jakob Johansson

S129

En oval utslagsgrop med lite ojämna sidor och botten. Gropens mått var som följande: 110x105x12 cm. Den var fylld av en grå/brun sandig silt, kol och sten med en storlek under 17 cm. Ca 11 liter av stenen var värmepåverkad. Återigen var massorna väldigt omrörda och det klassade den som en utslagsgrop. Denna gropen var även störd av en modern dränering som skar rakt igenom gropen. Två fragment av keramik återfanns även i denna grop. De har undernummer 5.

Stolphål.

S106

Litet rundt stolphål med skarpt sluttande sidor och avrundad botten. Hålet hade följande mått: 26x24x25 cm och var fyllt med en mörkbrun/grå siltig sand och lite sten på under 5 cm.

S109

Litet rundt stolphål med lodräta sidor och en relativt flat botten. Hålet hade följande mått: 28x25x17 cm och dess fyllmassa bestod av en grå/brun siltig sand med lite sten under 2 cm i storlek.

S113

Något större ovalt stolphål med avrundade sidor och flat botten. Det hade följande mått: 66x43x28 cm och fylldes av en mörkbrun sandig silt med lite små sten på under 2 cm och någon större på under 14 cm. De större stenarna ligger alla i kanten på strukturens profil och skulle kunna symbolisera skoningssten. Två järn fragment återfanns i denna strukturen. Möjligen hästkosömmar. De har undernummer 1.

S113 i profil. Sett mot sydväst.

Fotograf: Jakob Johansson

S115

Ett rundt stolphål med lite avrundade sidor och avrundad botten. Hålet hade följande mått: 57x47x34 cm. Det fylldes av en brun siltig sand, lite småsten under 3 cm i storlek och några större under 10 cm. Den större stenen ligger på kanten av profilen och skulle kunna vara skoningssten. Stolphålet är vidare skuret av en modern dränering och innehåller ett avslag flinta, undernummer 10.

S116

Litet ovalt stolphål med ojämna sidor och botten. Hålet hade följande mått: 24x18x6 cm. Det fylldes av en mörkbrun/grå siltig sand och lite småsten under 2 cm i diameter.

S117

Litet ovalt stolphål med ojämna sidor och botten. Hålet hade följande mått: 35x30x13 cm. Det fylldes av en mörkbrun siltig sand och lite småsten under 2 cm i diameter.

S118

Litet ovalt stolphål med ojämna sidor och botten. Hålet hade följande mått: 28x24x9 cm. Det fylldes av en mörkbrun siltig sand och lite småsten under 2 cm i diameter.

S127

Ett runt stolphål med ojämna sidor och botten. Det hade följande mått: 60x60x20 cm. Stolphålet fylldes av en brun siltig sand och en del större stenar under 20 cm i diameter. Möjligtvis kan stenen vara skoningsten då den verkar ligga längs strukturens kanter.

S134

Ett ovalt stolphål med avrundade sidor och botten. Det hade följande mått: 55x42x28 cm och fylldes av en mörkbrun sandig silt och lite småsten under 4 cm i diameter samt någon större sten under 10 cm i diameter. Detta stolphålet har troligen varit djupare i sitt original utförande men då det ligger i en lutning har det skadats lite av grävmaskinen. Stenar i profilens kant kan representera skoningsstenar.

S144

Ett runt stolphål med skarp sluttande sidor och en avrundad botten. Det hade följande mått: 22x21x27 cm. Stolphålet var fyllt av en brun/grå sandig silt och lite sten under 8 cm i diameter.

S144 i profil. Sett mot nordväst.

Fotograf: Jakob Johansson

Dike/dränering

S110

En linjär struktur som löper centralt på fältet med områdets fallriktning. Strukturen har ojämna sidor och botten och följande mått: 950x130x26 cm. Den är fylld av två lager. I botten hade vi en brun sand med mycket sten under 15 cm i diameter och ovan den kom en mörkbrun/grå sandig silt med kol och sten under 10 cm i diameter. Strukturens användningsområde är något osäkert. Kan möjligtvis representera en dränering och ett sätt att bli av med avfall från en möjlig produktionsplats. Strukturen är skuren av utslagsgroparna S111 och S112. I den återfanns nio skärvor av keramik fördelade på undernummer 2 och 3 samt en bit smidesslagg, undernummer: 6.

S110 i plan. Sett mot nordväst.

Fotograf: Jakob Johansson

Obestämbara nedgrävningar

S114

En obestämbart nedgrävning som är skuren av en modern dränering. Den delen vi ser är oval i formen och har skarp sluttande sidor och flat botten. Dess mått ligger på: 100x100x16 cm. Strukturen är fylld av en brun siltig sand, kol och lite sten under 15 cm i diameter samt några större under 29 cm i diameter. De större stenarna ligger alla i den sydöstra kanten och kan nästan likna en kantkedja av något slag. De följer strukturens gränser men försvinner åt nordväst. Det ligger här även en hel del sten i undergrunden och komplicerar scenariot. Strukturens användningsområde är omöjligt att tolka

S114 i plan efter utgrävning. Sett mot nordöst.

Fotograf: Jakob Johansson

S131

En stor obestämbar nedgrävning. Ojämn i formen men med avrundade sidor och en flat botten. Strukturens mått var som följande: 380x190x30 cm. Den var i väst fylld av en mörkbrun siltig sand, kol och lite småsten under 5 cm i diameter och några större stenar med en storlek under 30 cm i diameter. Åt öster blir sedan detta fyllet ljusare i färgen men behåller sin konsistens och sammansättning. I botten i den västra delen ligger även ett kollager. I denna strukturen återfanns en bit smidesslagg, undernummer 7 och ett avslag flint, undernummer 9. Det råder stor osäkerhet kring denna strukturens användningsområde men slag, flinta och stora stenar kanske kan tyda på att den har med avfallshantering och/eller röjningssten att göra. Den blev C14-daterad till 1515-1645 e.Kr. och berör då troligen ej samma kontext som mestparten av kokgroparna, stolphålen och dräneringen S110.

S131 i profil. Sett mot norr.

Fotograf: Jakob Johansson

S148

En stor rund struktur utan säkert användningsområde. Den hade lodräta sidor och flat botten. Den hade följande mått: 212x210x33 cm och den fylldes av en brun siltig lera med ler linser och småsten med en storlek under 3 cm. I den återfanns även tre bitar bränt ben, undernummer 11. Det var svårt på rent arkeologiskt grundlag att avgöra om detta kunna vara en modern nedgrävning eller en förhistorisk avfallsgrop eller kompost. Ett kolprov taget från botten av den, mellanhårt packade, bruna siltiga leran som fyllde gropen blev emellertid C14-daterad till 785-885 e.Kr.

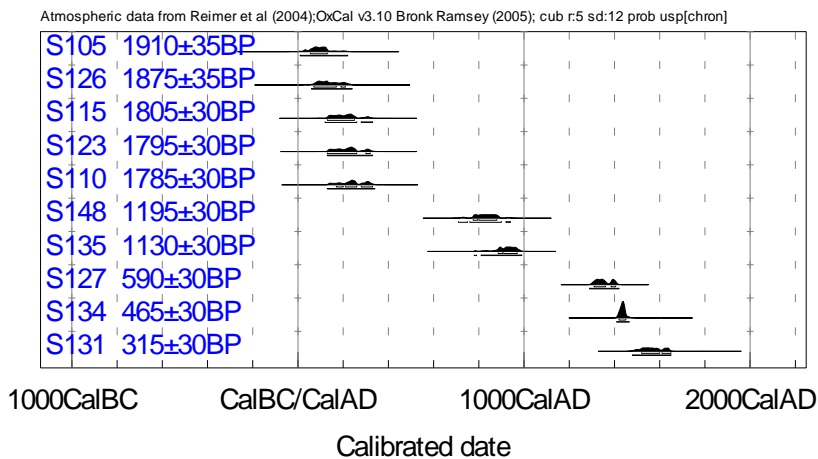
S148 i profil. Sett mot norr.

Fotograf: Jakob Johansson

5.5.3 DATERING

30 kolprover blev tagna under utgrävningen, tio av dessa blev preparerade och sända till vedartsanalys, Dessa blev sedan även sända till datering vid laboriet på NTNU. Proverna togs i botten av strukturerna i säkrast möjliga kontext.

Dessa prover kalibrerades med 1 zigma och gavs följande dateringar: KP1 (S148): 1195 \pm 30, kalibrerat till 785-885 e.Kr., KP4 (S135): 1130 \pm 30, kalibrerat till 885-975 e.Kr., KP5 (S134): 465 \pm 30, kalibrerat till 1430-1450 e.Kr., KP6 (S131): 315 \pm 30, kalibrerat till 1515-1645 e.Kr., KP7 (S115): 1805 \pm 30, kalibrerat till 215-310 e.Kr., KP14 (S105): 1910 \pm 35, kalibrerat till 70-135 e.Kr., KP16 (S126): 1875 \pm 35, kalibrerat till 85-220 e.Kr., KP18 (S123): 1795 \pm 30, kalibrerat till 225-320 e.Kr., KP23 (S127): 590 \pm 30, kalibrerat till 1315-1405 e.Kr. och KP28 (S110): 1785 \pm 30, kalibrerat till 230-320 e.Kr.

Dessa dateringar placerar oss i romersk järnålder, vikingatid, medeltid och nyare tid. Detta stämmer bra överens med keramikfynden som är från romersk järnålder, antagligen den yngre delen.

5.5.4 NATURVITENSKAPELIGE PRØVER

Se nästa punkt.

5.5.5 ANALYSER

30 stycken kolprover togs i fält. tio av dessa preparerades och sändes till vedartsanalys. De är KP1 från S148, KP4 från S135, KP5 från S134, KP6 från S131, KP7 från S115, KP14 från S105, KP16 från S126, KP18 från S123, KP23 från S127 och KP28 från S110. Vedartanalysen gav följande resultat KP1: tre bitar betula (björk), en bit quercus (ek) och sex bitar pinus (furu), KP4: 40 bitar betula (björk), KP5: fyra bitar betula (björk) och 21 bitar pinus (furu), KP6: 40 bitar pinus (furu), KP7: tre bitar betula (björk), en bit corylus (hassel), 14 bitar

quercus (ek) och två bitar pinus (furu), KP14: 40 bitar quercus (ek), KP16: 40 bitar betula (björk), KP18: en bit betula (björk) och 39 bitar quercus (ek), KP23: fem bitar betula (björk), en bit fraxinus (ask), 1 bit salix/populus (säl/asp), en bit quercus (ek) och 12 biter pinus (furu) och KP28: fem bitar betula (björk), 22 bitar quercus (ek) och 3 bitar pinus (furu). De prover som vedartsanalyserades skickades också på datering och gavs följande dateringar: se punkt 5.5.3.

5.6 VURDERING AV UTGRAVNINGSRISULTATENE, TOLKNING OG DISKUSJON.

Delar av de strukturerna som framkommit vid denna undersökning såsom kokgropar, eldstäder och stolphål klassas som bosättningspår och påvisar konstruktioner och aktivitetsområden.

Daterade anläggningar:

S105 kokgrop C14-datering BP 1910+/-35 – innehåller keramik av romersk järnålderskaraktär (fyndnummer 4) samt slagg (fyndnummer 8)
 S110 dike/ränna C14-datering BP 1785+/-30 – innehåller keramik av romersk järnålderskaraktär (fyndnummer 2+3) samt slagg (fyndnummer 6)
 S115 stolphål C14-datering BP 1805+/-30
 S123 kokgrop C14-datering BP 1795+/-30
 S126 kokgrop C14-datering BP 1875+/-35
 S129 utslagsgrop innehåller keramik av romersk järnålderskaraktär (fyndnummer 5)

S135 kokgrop C14-datering BP 1130+/-30
 S148 obestämbär nedgrävning C14-datering BP 1195+/-30

S127 stolphål C14-datering BP 590+/-30
 S131 obestämbär nedgrävning C14-datering BP 315+/-30 innehåller kalottformad slagg (fyndnummer 7)
 S134 stolphål C14-datering BP 465+/-30

Som det framgår av ovanstående lista kan dateringarna från boplatsen indelas i tre faser: Den bäst representerade fasen är romersk järnålder, härifrån stammar huvudparten av C14-dateringarna och det daterbara fyndmaterialet.

Andra fas är vikingatid. En kokgrop, S135, och en avfallsgrop S148 daterades hit. Den vikingatida kokgropen låg lite för sig i förhållande till de från romersk järnålder.

Till medeltiden dateres tre anläggningar; avfallsgropen S131 och stolphålen S127 och S134.

Gällande stolphål blev det under utgrävningen antaget att S113, S115, S127 och S134 skulle kunna vara spår efter en hägnad eller tomteavgränsning, dels på grund av att de ligger på linje med fast mellanrum (ca, 2,5 m), och dels för de har flera gemensamma drag såsom skoningssten och dimensioner. Emellertid blev S134 och S127 C14-daterade till medeltiden medan S113 och S115 stammar från järnåldern. Då S127 och S134 inte har överlappande dateringar är det osäkert om de har något samband med varandra.

S124, eldstad, och S127, stolphål, i plan. Sett mot nordväst. Fotograf: Monika Serafinska

Den andra gruppen av stolphål består av S116, S117 och S118. Dessa tre ligger precis jämte varandra bredvid kokgropen S123 och eldstaden S125. De ligger alltså i samma område som den första gruppen av stolphål men har en annan karaktär på sin fyllmassa, en mindre storlek och ingen skoningsten. Dessa tre kan troligen ha en koppling till de två strukturerna de ligger precis jämte. Möjligvis som en stativ till ett vindskydd eller liknande. Det finns inga C14-dateringar som belyser detta.

Den sista gruppen består även den av tre stolphål. Dessa är S106, S109 och S144. De ligger alla tre utspridda i det tomma området åt nordöst. De är relativt lika i form, storlek och fyll och skulle därmed kunna vara relaterade till varandra men det är svårt att avklara vad de representerar. De är placerade lite långt ifrån varandra för att vara ett staket. Speciellt S144 hamnar långt bort från de andra två. Om det varit en odling i närheten skulle ensamma stolphål kunna komma från de stolpar som slagits ned som stativ för att torka det man odlar. Detta skulle passa ihop med diskussionen nedan om tun och inmark. Det finns inga C14-dateringar som belyser detta.

Kokgropar och eldstäder ligger centralt på utgrävningsfältet. I samma område som första och andra gruppen av stolphål som nämnts här ovan. De kommer troligen från en boplats belägen i närheten då kokgropar brukar ligga i utkanten av bosättningar (Martens 2007). Vår grävning skulle då vara lokaliserad precis på gränsen till utmarken för en boplats, alternativt i tunets utkant. Fem till sex av de största groparna (S105, 123, 122, 126, 130, 132) och de två eldstäderna ligger närmast i ett 21 m långt SSØ-SSV-orienterat bälte vilket kan tolkas som en bekräftelse på detta antagande. Även på Ringdal 13 (Gjerpe 2008) låg kokgroparna som ett bälte en bit undan från bebyggelsen. Dessa har då tolkats som en del av gårdstunet. På Kjølbjerg Søndre (Martens 2007) i Fredrikstad

kommune, Østfold, hade man en rad med kokgropar liggande en bit undan från bebyggelsen. Ytterligare en bit bort låg en ränna tolkad som en ränna från ett gårde. Man tror här att kokgroparna skulle ligga i gränsen mellan tunet och inmarken medan gårdet skulle stå mellan inmarken och utmarken. Det kan dock krävas en inhängnad av något slag mellan tun och inmark för att hålla gårdens djur borta från åkern. I Kjølborg Søndre diskuterade man om detta kunde skett av en lätt konstruktion som inte lämnat några spår efter sig eller om spåren efter denna inhängnad dolts bland de andra strukturerna. Detta påminner lite om det vi ser Sverstad Søndre. Här skulle då kokgroparna kunnat avgränsa tunet från inmarken och de stolphålen vi dokumenterat i området skulle kunnat vara från en inhängnad för att hålla löst gående djur borta från åkern som då skulle legat i vårt relativt tomma område åt öster.

Ca. 100 meter sydöst om vårt fält grävdes det 1998 ut bosättningspår från brons- och järnålder (Lønnås 2009). Dessa kan dock ligga lite för långt bort och medge ett visst dateringsproblem för att relateras till våra kokgropar. På Rødbøl 54 (Gjerpe 2008) fann man också kokgropar ca. 100 m bort från bosättningen, här anser han att det är för stort avstånd mellan dem för att räkna kokgroparna som en del av tunet men de kan fortfarande vara en del av gården.

Sverstad omnämns för första gången i skriftliga källor från senmedeltid. Det betyder inte att gården inte kan vara äldre. Tre dateringar från grävningen hör hemma just i senmedeltid och kan därmed stamma från aktiviteter knutna till gården. Det ville vara rimligt att anta att de två vikingatida dateringarna kunde tänkas komma från en tidigare fas av samme gård. På Kjølborg søndre blev det påvisat spår från äldre järnålder fram till vikingatid tätt inpå gårdstunet och det blev antaget att detta kunde tolkas som tecken på platskontinuitet tillbaka till romartid (Martens 2007). Något tillsvarende kunde tänkas här.

I Danmark har det grävts flertalet gårdar från sen förromersk eller romersk järnålder där kokgropar har brukats för att hängna in gården. Kokgroparna har då legat på led med ett jämnt avstånd mellan sig i anknytning till gård och hus. Detta skulle kunna påminna om det vi ser på vårt fält. Dessa kokgrophängnader skulle möjligen kunna ses som det som, tidsmässigt, avlöser de stora kokgropfälten. Detta skulle då påvisa att man under den berörda tiden har flyttat visa aktiviteter från deras tidigare platser, borta ifrån gårdarna, till själva boplatsoområdet. Detta kan då även betyda att man flyttat rituella aktiviteter närmare sina bostäder (Henriksen 2005).

Området med kokgropar och stolphål. Sett mot nordväst.

Fotograf: Jakob Johansson

Våra fynd av slagg och flinta skulle även kunna tyda på att vi är i närheten av en produktionsplats och vi nu bara fångat upp delar av avfallet från denna. Även en sådan anläggning skulle hamna längs gränsen till en bosättnings inmark så även detta tyder på att vi här ligger precis på gränsen mellan inmark och utmark eller tun/inmark. Det rör sig här med största möjlighet om en smedja då slagget vi återfunnet i S110 och S131 är smidesslagg. S131 fick dock en medeltida datering medan S110 blev C14-daterad till romersk järnålder som kokgroparna.

Gällande aktiviteter på vårt fält är det alltså främst matlagning i flertalet kokgropar vi ser spår av men vi har även återfunnet bevis på att produktion/smide har försigått inom närområdet. Vi kan även då slutleda att det fanns en bosättning i närheten.

I förhållande till de för utgrävningen uppsatta frågeställningar kan det konkluderas att:

- Det kunde inte påvisas byggnader eller strukturer i form av staket
- Det kunde påvisas direkta spår efter matlagning (kokgropar) och indirekta spår efter järnsmide.
- Aktiviteterna kunde dateras till romertid, vikingatid och medeltid.
- Faserna från medeltid och möjligen vikingatid kan möjligen knytas till anläggningen av den historiskt kända gården.

6. KONKLUSJON

Vid avbaningen i Sverstad Søndre 44/175, i Sandefjord, i Vestfold återfanns 29 strukturer av arkeologiskt intresse. Dessa bestod av nio kokgropar, två eldstäder, fyra utslagsgropar, tio stolphål, ett dike/dränering och tre obestämbara strukturer. De allra flesta av dessa strukturerna låg koncentrerade centralt på

fältet. Det var inte möjligt att påvisa något system i stolphålen. Kokgroparna ligger antagligen i utkanten av en bosättning och markerar tungränsen eller gränsen mellan in- och utmark. Våra obestämbare strukturer består av en större nedgrävning med slagg och flinta i, detta skulle kunna vara en avfallsgrop, en oval, grund struktur som en möjlig stensättning längs ena kanten samt en stor rund sturktur som, skulle vara en avfallsgrop eller en kompost. Det blev gjort fynd av järnfragment, keramik, järnslag, flinta och bränt ben. Delar av dessa fynd kommer från vad som verkar vara avfallshantering av olika slag. Detta tyder på att det även finns en produktionsplats/smedja inom närområdet. Allt detta tyder alltså på att vi hamnat precis i gränsen av en boplats och vi inom det närmsta området borde ha vidare bosättnings- och aktivitetsspår. De arkeologiska spåren kan indelas i tre faser: en från romersk järnålder, en från vikingatid och en från senmedeltid. Den senaste kan sannolikt knytas direkt till den historiskt kända gården.

7. LITTERATUR

- Edvardsen, B. C. 2007: *Rapport. Arkeologisk registrering. Omreguleringsarbeid Sverstadveien 17*. Vestfold fylkeskommune. Tønsberg
- Gjerpe, L. E. 2008: Kokegroper og ildsteder. Gjerpe, L. E. (red.): Kulturhistoriske, metodiske og administrative erfaringer. *Varia* 74. s. 45-58. Kulturhistorisk museum. Oslo.
- Henriksen, M. B. 2005: Danske koge-gruber og koge-grubefelter fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Gustafson, L., Heibreen, T. & Martens, J. (red.): De gåtefulle kokegroper. Artikkelsamling. *Varia* 58. s. 77-102. Kulturhistorisk museum. Oslo.
- Hinsch, E. 1945: En ny båtgrav på klassisk grunn. *Viking IX*, s. 163-185. Norsk arkeologisk selskap. Oslo.
- Løken, T., Pilø, L. & Hemdorff, O. 1996: *Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksplasser – en metodisk inføring*. AmS *Varia* nr 26. Arkeologisk museum i Stavanger.
- Lønaas, O. C. 2009: *Prosjektplan. Arkeologisk undersøkelse av id 110600; bosetningsspor/aktivitetsområde. Reguleringsendring for Søndre Sverstad gård, Sverstadveien 17. Sverstad Søndre, 44/175, Sandefjord kommune, Vestfold*. Topografisk arkiv, Kulturhistorisk museum. Oslo
- Martens, J. 2007: Kjølberg Søndre – en gård med kontinuitet tilbake til eldre jernalder? Heibreen, T. & Ystgaard, I. (red.): Arkeologiske undersøkelser 2001-2002. *Varia* 62. s. 89-110. Kulturhistorisk museum. Oslo.
- Nicolaysen, N. 1882: *Langskipet fra Gokstad ved sandefjord*. Cammerneyer. Kristiania.
- Rygh, O. 1897: *Norske Gaardnavne I*. Kristiania

8. VEDLEGG

8.1. STRUKTURLISTE

Strukturnr	Struktur	Form	Dybde	Diameter	Lengde	Bredde	Farge	Fyll
S101	Avskrevet	Oval	0	0	50	45	Grå/gul	Siltig sand
S102	Avskrevet	Rund	7	0	65	55	Brun/grå	Siltig sand
S103	Avskrevet	Oval	0	0	55	40	Brun/grå	Sandig silt
S104	Avskrevet	Oval	0	0	35	30	Grå/brun	Siltig sand
S105	Kokegrop	Rund	24	0	80	78	Mörkbrun	Siltig sand
S106	Stolpehull	Rund	25	0	26	24	Mörkbrun/grå	Siltig sand
S107	Avskrevet	Rund	0	25	0	0	Grå/brun	Siltig sand
S108	Avskrevet	Rund	0	8	0	0	Mörkbrun/svart	Siltig sand
S109	Stolpehull	Rund	17	0	28	25	Grå/brun	Siltig sand
S110	Dike/dränering	Linjær	26	0	950	130	Mörkbrun/grå	Sandig silt
S111	Utslagsgrop	Oval	19	0	138	80	Mörkbrun	Sandig silt
S112	Utslagsgrop	Oval	12	0	110	57	Mörkbrun/grå	Sandig silt
S113	Stolpehull	Oval	28	0	66	43	Mörkbrun	Sandig silt
S114	Grop	Oval	16	0	100	100	Brun	Siltig sand
S115	Stolpehull	Rund	34	0	57	47	Brun	Siltig sand
S116	Stolpehull	Oval	6	0	24	18	Mörkbrun/grå	Siltig sand
S117	Stolpehull	Oval	13	0	35	30	Mörkbrun	Siltig sand
S118	Stolpehull	Oval	9	0	28	24	Mörkbrun	Siltig sand
S119	Avskrevet	Oval	0	0	77	59	Brun	Silt
S120	Avskrevet	Ujevn	24	0	126	60	Brun/grå	Sandig silt
S121	Kokegrop	Rund	14	0	72	56	Brun/grå	Sandig silt
S122	Kokegrop	Oval	14	0	162	97	Mörkbrun/grå	Sandig silt
S123	Kokegrop	Oval	10	0	260	165	Mörkbrun/grå	Siltig sand
S124	Ildsted	Oval	21	0	123	81	Brun/grå	Siltig sand
S125	Ildsted	Rund	20	0	105	90	Mörkbrun	Siltig sand
S126	Kokegrop	Rund	14	0	123	120	Mörkbrun/svart	Sandig silt
S127	Stolpehull	Rund	20	60	0	0	Brun	Siltig sand
S128	Utslagsgrop	Rund	12	111	0	0	Mörkbrun/svart	Sandig silt
S129	Utslagsgrop	Oval	12	0	110	105	Grå/brun	Sandig silt
S130	Kokegrop	Rund	33	0	160	151	Mörkbrun/svart	Sandig silt
S131	Grop	Ujevn	30	0	380	190	Mörkbrun	Siltig sand
S132	Kokegrop	Rund	24	0	148	135	Mörkbrun/grå	Sandig silt
S133	Avskrevet	Ujevn	16	0	97	50	Mörkbrun	Siltig sand
S134	Stolpehull	Oval	23	0	55	42	Mörkbrun	Sandig silt
S135	Kokegrop	Oval	28	0	92	65	Mörkbrun/svart	Sandig silt
S136	Avskrevet	Oval	0	0	20	15	Grå/brun	Siltig sand
S137	Avskrevet	Rund	7	30	0	0	Grå/brun	Siltig sand
S138	Avskrevet	Oval	9	0	40	23	Mörkbrun/grå	Siltig sand
S139	Avskrevet	Ujevn	0	0	14	10	Mörkgrå/brun	Siltig sand
S140	Avskrevet	Ujevn	24	0	226	99	Mörkgrå	Siltig lera
S141	Avskrevet	Ujevn	0	0	99	43	Mörkbrun	Siltig sand
S142	Avskrevet	Ujevn	0	0	290	100	Mörkgrå	Siltig lera
S143	Avskrevet	Ujevn	0	0	80	71	Mörkbrun	Siltig lera
S144	Stolpehull	Rund	27	0	22	21	Mörkbrun	Sandig silt
S145	Kokegrop	Ujevn	9	0	102	80	Mörkbrun/svart	Sandig silt

S146	Avskrevet	Ujevn	0	0	192	121	Brun/grå	Sandig silt
S147	Avskrevet	Ujevn	8	0	183	90	Brun/grå	Siltig lera
S148	Grop	Rund	33	0	212	210	Brun	Siltig lera

8.2. FUNN OG PRØVER

Museumsnr	Unr	Fyndnr	Strukturnr	Gjenstand	Materiale
C57337	1	1	S113	Fragment	Jern
C57337	2	2	S110	Fragment	Keramik
C57337	3	4	S110	Fragment	Keramik
C57337	4	9	S105	Fragment	Keramik
C57337	5	11	S129	Fragment	Keramik
C57337	6	3	S110	Fragment	Slagg
C57337	7	7	S131	Fragment	Slagg
C57337	8	9	S105	Fragment	Slagg
C57337	9	5	S131	Fragment	Flinta
C57337	10	8	S115	Fragment	Flinta
C57337	11	6	S148	Fragment	Bränt ben
C57339	12	10	S130	Fragment	Bränt ben

Prøve-nr.	Kontekst	Museumsnr	Gram	Materiale	Datering
KP1	S148 obestämbar nedgrävning	C57337/13	0,05	Betula, quercus, pinus	785-885 e.Kr.
KP2	S145 kokgrop	C57337/14	3,2		
KP4	S135 kokgrop	C57337/15	5,2	Betula	885-975 e.Kr.
KP5	S134 stolphål	C57337/16	0,05	Betula, pinus	1430-1450 e.Kr.
KP6	S131 obestämbar nedgrävning	C57337/17	3,8	Pinus	1515-1645 e.Kr.
KP7	S115 stolphål	C57337/18	0,1	Betula, corylus, quercus, pinus	215-310 e.Kr.
KP8	S121 kokgrop	C57337/19	1		
KP9	S113 stolphål	C57337/20	0,1		
KP10	S132 kokgrop	C57337/21	6,3		
KP11	S129 utslagsgrop	C57337/22	4,6		
KP12	S130 kokgrop	C57337/23	8		
KP13	S128 utslagsgrop	C57337/24	14		
KP14	S105 kokgrop	C57337/25	2,4	Quercus	70-135 e.Kr.
KP15	S122 kokgrop	C57337/26	7,1		
KP16	S126 kokgrop	C57337/27	3,3	Betula	85-220 e.Kr.
KP17	S114 obestämbar nedgrävning	C57337/28	0,2		
Kp18	S123 kokgrop	C57337/29	0,05	Betula, quercus	225-320 e.Kr.
KP19	S125 eldstad	C57337/30	3,5		
KP20	S111 utslagsgrop	C57337/31	0,8		
KP21	S112 utslagsgrop	C57337/32	5		
KP22	S124 eldstad	C57337/33	0,3		
KP23	S127 stolphål	C57337/34	0,1	Betula, fraxinus, salix/populus, pinus	1315-1405 e.Kr.
KP24	S116 stolphål	C57337/35	0,1		
KP25	S117 stolphål	C57337/36	0,7		
KP26	S118 stolphål	C57337/37	0,2		

KP27	S110 dike	C57337/38	0,1		
KP28	S110 dike	C57337/39	0,1	Betula, pinus, quercus	230-320 e.Kr.
KP29	S144 stolphål	C57337/40	0,1		
KP30	S106 stolphål	C57337/41	0,1		
KP31	S109 stolphål	C57337/42	0,2		

Tillväxttext

C57337/1-42

Boplassfunn fra jernalder, middelalder fra SVERSTAD SØNDRE (44/175), SANDEFJORD K., VESTFOLD.

Funn og prøver fra undersøkelsen av boplasspor (Johansson 2010)

Registreringen av feltet ble gjennomført av Vestfold fylkeskommune den 10. september 2007. Det ble da funnet fem kokegroper og fire stolpehull. Det ble ved KHM's utgraving funnet totalt 48 strukturer. Disse strukturene består hovedsakelig av kokegroper, stolpehull, ildsted, utslagsgroper og udefinerte nedgravinger. Den sørvestlige delen av feltet var veldig forstyrret av dreneringer og rotsystem, mens i sørøst så vi mye spor av vann som har kuttet inn i undergrunnen. Vedartsbestemmelsene ble utført av Helge I. Høeg og dateringen ved NTNU (i Johansson 2010).

- 1) To **fragment** av jern funnet i stolpehull S113. Muligens fra hestekosøm eller spiker. *Mål: Stl: 4,5 cm. Stb: 1,8 cm. Stt: 1,2 cm.*
- 2) Åtte **fragment** av keramikk som trolig stammer fra samme kar. Et gods av høy kvalitet. Funnet i dreneringen S110. *Mål: Stl: 6,6 cm. Stb: 3,8 cm. Stt: 0,7 cm.*
- 3) Et **fragment** av keramikk, randskår, av et svart gods. Funnet i dreneringen S110. *Mål: Stl: 4,8 cm. Stb: 4, cm. Stt: 0,7 cm.*
- 4) Et **fragment** av keramikk fra et gods av høy kvalitet. Funnet i kokegrop S105. *Mål: Stl: 3,5 cm. Stb: 1,2 cm. Stt: 0,5 cm.*
- 5) To **fragment** av keramikk fra et svart gods. Funnet i utslagsgropen S129. *Mål: Stl: 3, cm. Stb: 2,4 cm. Stt: 0,5 cm.*
- 6) Et fragment av **slagg** funnet i dreneringen S110. *Mål: Stl: 5,6 cm. Stb: 5, cm. Stt: 2,6 cm.*
- 7) Et fragment av **slagg** funnet i den udefinerte nedgravningen S131. *Mål: Stl: 8,9 cm. Stb: 7,5 cm. Stt: 2,1 cm.*
- 8) To fragment av **slagg** funnet i kokegrop S105. *Mål: Stl: 5,5 cm. Stb: 5, cm. Stt: 3,3 cm.*
- 9) Et **avslag** av flint, uten spesifikke kjennetegn, funnet i den udefinerte nedgravningen S131. *Mål: Stl: 2,3 cm. Stb: 1,1 cm. Stt: 0,8 cm.*
- 10) Et **avslag** av flint, uten spesifikke kjennetegn, funnet i stolpehull S115. *Mål: Stl: 3,3 cm. Stb: 1,2 cm. Stt: 0,6 cm.*
- 11) Tre fragment av **bein, brente**. Ikke artsbestemt. *Vekt: 2,3g. Funnet i den udefinerte nedgravningen S148. Mål: Stl: 1,9 cm. Stb: 1,6 cm. Stt: 0,5 cm.*
- 12) Fire fragment av **bein, brente**. Ikke artsbestemt. *Vekt: 1,7g. Funnet i kokegrop S130. Mål: Stl: 1,9 cm. Stb: 1,1 cm. Stt: 0,7 cm.*

Kullprøver:

- 13) Fra udefinert nedgraving S148. *Vekt: 0,05g.* Vedartsbestemt til bjørk, eik og furu. Prøven er radiologisk datert til 1195+/-30, kalibrert til 785-885 e.Kr.
- 14) Fra kokegrop S145. *Vekt: 3,2g.*
- 15) Fra kokegrop S135. *Vekt: 5,2g.* Vedartsbestemt til bjørk. Prøven er radiologisk datert til 1130+/-30, kalibrert til 885-975 e.Kr.
- 16) Fra stolpehull S134. *Vekt: 0,05g.* Vedartsbestemt til bjørk og furu. Prøven er radiologisk datert til 465+/-30, kalibrert til 1430-1450 e.Kr.
- 17) Fra udefinert nedgraving S131. *Vekt: 3,8g.* Vedartsbestemt til furu. Prøven er radiologisk datert til 315+/-30, kalibrert til 1515-1645 e.Kr.
- 18) Fra stolpehull S115. *Vekt: 0,1g.* Vedartsbestemt til bjørk, hassel, eik og furu. Prøven er radiologisk datert til 1805+/-30, kalibrert til 215-310 e.Kr.
- 19) Fra kokegrop S121. *Vekt: 1g.*
- 20) Fra stolpehull S113. *Vekt: 0,1g.*
- 21) Fra kokegrop S132. *Vekt: 6,3g.*
- 22) Fra utslagsgrop S129. *Vekt: 4,6g.*
- 23) Fra kokegrop S130. *Vekt: 8g.*
- 24) Fra utslagsgrop S128. *Vekt: 14g.*
- 25) Fra kokegrop S105. *Vekt: 2,4g.* Vedartsbestemt til eik. Prøven er radiologisk datert til 1910+/-35, kalibrert til 70-135 e.Kr.
- 26) Fra kokegrop S122. *Vekt: 7,1g.*
- 27) Fra kokegrop S126. *Vekt: 3,3g.* Vedartsbestemt til bjørk. Prøven er radiologisk datert til 1875+/-35, kalibrert til 85-220 e.Kr.
- 28) Fra udefinert nedgraving S114. *Vekt: 0,2g.*
- 29) Fra kokegrop S123. *Vekt: 0,05g.* Vedartsbestemt til bjørk og eik. Prøven er radiologisk datert til 1795+/-30, kalibrert til 225-320 e.Kr.
- 30) Fra ildsted S125. *Vekt: 3,5g.*
- 31) Fra utslagsgrop S111. *Vekt: 0,8g.*
- 32) Fra utslagsgrop S112. *Vekt: 5g.*
- 33) Fra ildsted S124. *Vekt: 0,3g.*
- 34) Fra stolpehull S127. *Vekt: 0,1g.* Vedartsbestemt til bjørk, ask, sälg?, asp og furu. Prøven er radiologisk datert til 590+/-30, kalibrert til 1315-1405 e.Kr.
- 35) Fra stolpehull S116. *Vekt: 0,1g.*
- 36) Fra stolpehull S117. *Vekt: 0,7g.*
- 37) Fra stolpehull S118. *Vekt: 0,2g.*
- 38) Fra drenering S110. *Vekt: 0,1g.*
- 39) Fra drenering S110. *Vekt: 0,1g.* Vedartsbestemt til bjørk, eik og furu. Prøven er radiologisk datert til 1785+/-30, kalibrert til 230-320 e.Kr.
- 40) Fra stolpehull S144. *Vekt: 0,1g.*
- 41) Fra stolpehull S106. *Vekt: 0,1g.*
- 42) Fra stolpehull S109. *Vekt: 0,2g.*

Orienteringsoppgave: Nordvest og nordøst for feltet lå en plen som tilhører den gamle riddergården som ligger ca 5 m forbi den nordlige kanten på sjakten.

Sørvest for feltet lå en moderne bolig og tilhørende parkering. Sørøst for feltet lå plenen og ca 12 meter forbi denne lå Sverstadveien som går langs feltet.

Kartreferanse/-KOORDINATER: Projeksjon: ED50-UTM; Sone 32 N: 6556115 Ø: 570504

LokalitetsID: 110600

Litteratur:

Edvardsen, B. C. 2007. *Rapport fra arkeologisk registrering.*

Omreguleringsarbeid Sverstadveien 17. Vestfold Fylkeskommune.

Johansson, J. 2010. *Rapport fra arkeologisk utgrävning. Bosättningsspår.*

Sverstad Søndre 44/175, Sandefjord, Vestfold. KHM's arkiv.

8.3. TEGNINGER

De strukturer vars prover skickades på analys rentecknades även. Teckningarna återfinns längst bak i rapporten.

1. S105 och S110.
2. S115, S123 och 126.
3. S127, S131, S134, S135 och S148.

8.4. FOTOLISTE.

Filmnr	Filnavn	Fotoark_Id	Motivbeskrivelse	Retning
Cf34125	Cf34125_01.JPG	357687	Översiktsbild innan grävningen.	N
Cf34125	Cf34125_02.JPG	357688	Översiktsbild innan grävningen.	Ø
Cf34125	Cf34125_03.JPG	357689	Översiktsbild innan grävningen.	SØ
Cf34125	Cf34125_04.JPG	357690	Översiktsbild innan grävningen.	SV
Cf34125	Cf34125_05.JPG	357691	Översiktsbild innan grävningen.	NV
Cf34125	Cf34125_06.JPG	357692	Översiktsbild innan grävningen.	V
Cf34125	Cf34125_07.JPG	357693	Översiktsbild innan grävningen.	V
Cf34125	Cf34125_08.JPG	357694	Översiktsbild innan grävningen.	NV
Cf34125	Cf34125_09.JPG	357695	Översiktsbild innan grävningen.	N
Cf34125	Cf34125_10.JPG	357696	Översiktsbild innan grävningen.	N
Cf34125	Cf34125_11.JPG	357697	Översiktsbild innan grävningen.	SØ
Cf34125	Cf34125_17.JPG	357698	Översiktsbild efter schaktning.	N
Cf34125	Cf34125_18.JPG	357699	Översiktsbild efter schaktning.	NV
Cf34125	Cf34125_19.JPG	357700	Översiktsbild efter schaktning.	NV
Cf34125	Cf34125_20.JPG	357701	Översiktsbild efter schaktning.	NV
Cf34125	Cf34125_21.JPG	357702	Översiktsbild efter schaktning.	NV
Cf34125	Cf34125_22.JPG	357703	Översiktsbild efter schaktning.	N
Cf34125	Cf34125_23.JPG	357704	Översiktsbild efter schaktning.	V
Cf34125	Cf34125_24.JPG	357705	Översiktsbild efter schaktning.	V
Cf34125	Cf34125_25.JPG	357706	Översiktsbild efter schaktning.	N
Cf34125	Cf34125_26.JPG	357707	Översiktsbild efter schaktning.	NØ
Cf34125	Cf34125_27.JPG	357708	Översiktsbild efter schaktning.	Ø
Cf34125	Cf34125_28.JPG	357709	Översiktsbild efter schaktning.	N
Cf34125	Cf34125_29.JPG	357710	Översiktsbild efter schaktning.	N
Cf34125	Cf34125_30.JPG	357711	Översiktsbild efter schaktning.	NØ
Cf34125	Cf34125_31.JPG	357712	Översiktsbild efter schaktning.	Ø
Cf34125	Cf34125_32.JPG	357713	Översiktsbild efter schaktning.	NØ
Cf34125	Cf34125_33.JPG	357714	S101, plan.	V
Cf34125	Cf34125_34.JPG	357715	S102, plan.	S
Cf34125	Cf34125_35.JPG	357716	S102, plan.	S
Cf34125	Cf34125_36.JPG	357717	S103, S104, plan.	V
Cf34125	Cf34125_37.JPG	357718	S103, S104, plan.	V
Cf34125	Cf34125_38.JPG	357719	S103, plan.	V

Cf34125	Cf34125_39.JPG	357720	S103, plan.	V
Cf34125	Cf34125_40.JPG	357721	S104, plan.	N
Cf34125	Cf34125_41.JPG	357722	S104, plan.	N
Cf34125	Cf34125_42.JPG	357723	S105, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_43.JPG	357724	S105, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_44.JPG	357725	S105, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_45.JPG	357726	S106, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_46.JPG	357727	S106, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_47.JPG	357728	S105, S106, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_48.JPG	357729	S102, S103, S104, S105, S106, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_49.JPG	357730	S102, S103, S104, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_50.JPG	357731	S102, S103, S104, plan.	V
Cf34125	Cf34125_51.JPG	357732	S107, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_52.JPG	357733	S107, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_53.JPG	357734	S108, plan.	V
Cf34125	Cf34125_54.JPG	357735	S108, plan.	V
Cf34125	Cf34125_55.JPG	357736	S108, plan.	V
Cf34125	Cf34125_56.JPG	357737	S109, plan.	N
Cf34125	Cf34125_57.JPG	357738	S109, plan.	N
Cf34125	Cf34125_58.JPG	357739	S116, S117, S118, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_59.JPG	357740	S116, S117, S118, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_60.JPG	357741	S116, S117, S118, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_61.JPG	357742	S113, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_62.JPG	357743	S114, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_63.JPG	357744	S115, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_64.JPG	357745	S112, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_65.JPG	357746	S111, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_66.JPG	357747	S110, plan.	SV
Cf34125	Cf34125_67.JPG	357748	S110, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_68.JPG	357749	S110, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_69.JPG	357750	S110, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_70.JPG	357751	S119, plan.	SØ
Cf34125	Cf34125_71.JPG	357752	S120, plan.	S
Cf34125	Cf34125_72.JPG	357753	S121, plan.	SV
Cf34125	Cf34125_73.JPG	357754	S122, plan.	SV
Cf34125	Cf34125_74.JPG	357755	S123, S116, S117, S118, plan.	SØ
Cf34125	Cf34125_75.JPG	357756	S123, plan.	SØ
Cf34125	Cf34125_76.JPG	357757	S126, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_77.JPG	357758	S124, S127, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_78.JPG	357759	S124, S127, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_79.JPG	357760	S124, S127, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_80.JPG	357761	S127, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_81.JPG	357762	S127, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_82.JPG	357763	S127, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_83.JPG	357764	S128, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_84.JPG	357765	S129, plan.	NNØ
Cf34125	Cf34125_85.JPG	357766	S130, plan.	NNØ
Cf34125	Cf34125_86.JPG	357767	S125, plan.	V
Cf34125	Cf34125_87.JPG	357768	S132, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_88.JPG	357769	S132, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_89.JPG	357770	S133, plan.	SØ
Cf34125	Cf34125_90.JPG	357771	S134, plan.	SØ

Cf34125	Cf34125_91.JPG	357772	S134, plan.	SØ
Cf34125	Cf34125_92.JPG	357773	S131, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_93.JPG	357774	S131, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_94.JPG	357775	S131, plan.	V
Cf34125	Cf34125_95.JPG	357776	S131, plan.	V
Cf34125	Cf34125_96.JPG	357777	S131, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_97.JPG	357778	S131, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_98.JPG	357779	S135, plan.	SSØ
Cf34125	Cf34125_99.JPG	357780	S136, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_100.JPG	357781	S136, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_101.JPG	357782	S137, plan.	N
Cf34125	Cf34125_102.JPG	357783	S137, plan.	N
Cf34125	Cf34125_103.JPG	357784	S140, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_104.JPG	357785	S140, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_105.JPG	357786	S141, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_106.JPG	357787	S138, plan.	V
Cf34125	Cf34125_107.JPG	357788	S138, plan.	V
Cf34125	Cf34125_108.JPG	357789	S139, plan.	N
Cf34125	Cf34125_109.JPG	357790	S139, plan.	N
Cf34125	Cf34125_110.JPG	357791	S136, S137, S139, S138, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_111.JPG	357792	S136, S137, S139, S138, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_112.JPG	357793	S138, S139, S137, S136, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_113.JPG	357794	S136, S137, S139, S138, plan.	SØ
Cf34125	Cf34125_114.JPG	357795	S142, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_115.JPG	357796	S142, plan.	Ø
Cf34125	Cf34125_116.JPG	357797	S124, S127, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_117.JPG	357798	S127, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_118.JPG	357799	S124, S127, plan.	NV
Cf34125	Cf34125_119.JPG	357800	S143, plan.	NNV
Cf34125	Cf34125_120.JPG	357801	S144, plan.	NNV
Cf34125	Cf34125_121.JPG	357802	S145, plan.	SV
Cf34125	Cf34125_122.JPG	357803	S146, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_123.JPG	357804	S147, plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_124.JPG	357805	S148, plan.	SØ
Cf34125	Cf34125_125.JPG	357806	S148, profil.	N
Cf34125	Cf34125_126.JPG	357807	S147, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_127.JPG	357808	S145, profil.	NNØ
Cf34125	Cf34125_128.JPG	357809	S140, profil.	Ø
Cf34125	Cf34125_129.JPG	357810	S140, profil.	Ø
Cf34125	Cf34125_130.JPG	357811	S135, profil.	NNV
Cf34125	Cf34125_131.JPG	357812	S134, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_132.JPG	357813	S133, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_133.JPG	357814	S131, profil.	N
Cf34125	Cf34125_134.JPG	357815	S115, profil.	SV
Cf34125	Cf34125_135.JPG	357816	S120, profil.	S
Cf34125	Cf34125_136.JPG	357817	S121, profil.	SV
Cf34125	Cf34125_137.JPG	357818	S102, profil.	N
Cf34125	Cf34125_138.JPG	357819	S138, profil.	V
Cf34125	Cf34125_139.JPG	357820	S137, profil.	N
Cf34125	Cf34125_140.JPG	357821	S113, profil.	SV
Cf34125	Cf34125_141.JPG	357822	S119, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_142.JPG	357823	S101, profil.	NØ

Cf34125	Cf34125_143.JPG	357824	S103, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_144.JPG	357825	S107, profil.	N
Cf34125	Cf34125_145.JPG	357826	S132, profil.	Ø
Cf34125	Cf34125_146.JPG	357827	S129, S130, profil.	N
Cf34125	Cf34125_147.JPG	357828	S129, profil.	N
Cf34125	Cf34125_148.JPG	357829	S130, profil.	N
Cf34125	Cf34125_149.JPG	357830	S105, profil.	SV
Cf34125	Cf34125_150.JPG	357831	S128, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_151.JPG	357832	S122, S126, profil.	ØNØ
Cf34125	Cf34125_152.JPG	357833	S122, profil.	ØNØ
Cf34125	Cf34125_153.JPG	357834	S126, profil.	ØNØ
Cf34125	Cf34125_154.JPG	357835	S114, profil.	SV
Cf34125	Cf34125_155.JPG	357836	S144, stenar i plan.	NØ
Cf34125	Cf34125_156.JPG	357837	S144, stenar i plan.	NV
Cf34125	Cf34125_157.JPG	357838	S114, stenar i profil.	SØ
Cf34125	Cf34125_158.JPG	357839	S114, stenar i profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_159.JPG	357840	S125, profil.	V
Cf34125	Cf34125_160.JPG	357841	S123, profil.	V
Cf34125	Cf34125_161.JPG	357842	S111, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_162.JPG	357843	S111, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_163.JPG	357844	S124, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_164.JPG	357845	S124, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_165.JPG	357846	S124, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_167.JPG	357848	S112, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_168.JPG	357849	S127, profil.	N
Cf34125	Cf34125_169.JPG	357850	S127, profil.	N
Cf34125	Cf34125_170.JPG	357851	S110, A-B, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_171.JPG	357852	S110, C-D, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_172.JPG	357853	S116, S117, profil.	Ø
Cf34125	Cf34125_173.JPG	357854	S116, S117, profil.	Ø
Cf34125	Cf34125_174.JPG	357855	S118, profil.	S
Cf34125	Cf34125_175.JPG	357856	S110, E-F, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_177.JPG	357857	S144, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_178.JPG	357858	S106, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_179.JPG	357859	S106, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_180.JPG	357860	S106, profil.	NØ
Cf34125	Cf34125_181.JPG	357861	S109, profil.	NV
Cf34125	Cf34125_182.JPG	357862	Diket vid den borttagna häcken.	NV
Cf34125	Cf34125_183.JPG	357863	Diket vid den borttagna häcken.	NV
Cf34125	Cf34125_184.JPG	357864	Diket vid den borttagna häcken.	NV
Cf34125	Cf34125_185.JPG	357865	Diket vid den borttagna häcken.	NV
Cf34125	Cf34125_186.JPG	357866	Översiktsbild efter grävningen.	N
Cf34125	Cf34125_187.JPG	357867	Översiktsbild efter grävningen.	NØ
Cf34125	Cf34125_188.JPG	357868	Översiktsbild efter grävningen.	Ø
Cf34125	Cf34125_189.JPG	357869	Översiktsbild efter grävningen.	SØ
Cf34125	Cf34125_190.JPG	357870	Översiktsbild efter grävningen.	NØ
Cf34125	Cf34125_191.JPG	357871	Översiktsbild efter grävningen.	SØ
Cf34125	Cf34125_192.JPG	357872	Översiktsbild efter grävningen.	SØ
Cf34125	Cf34125_193.JPG	357873	Översiktsbild efter grävningen.	S
Cf34125	Cf34125_194.JPG	357874	Översiktsbild efter grävningen.	SV
Cf34125	Cf34125_195.JPG	357875	Översiktsbild efter grävningen.	V
Cf34125	Cf34125_196.JPG	357876	Översiktsbild efter grävningen.	NV

Cf34125	Cf34125_197.JPG	357877	Översiktsbild efter grävningen.	NV
Cf34125	Cf34125_198.JPG	357878	Översiktsbild efter grävningen.	N
Cf34125	Cf34125_199.JPG	357879	Översiktsbild efter grävningen.	NV
Cf34125	Cf34125_200.JPG	357880	Översiktsbild efter grävningen.	NV
Cf34125	Cf34125_201.JPG	357881	Översiktsbild efter grävningen.	NV
Cf34125	Cf34125_202.JPG	357882	Översiktsbild efter grävningen.	NV
Cf34125	Cf34125_203.JPG	357883	Översiktsbild efter grävningen.	N
Cf34125	Cf34125_204.JPG	357884	Översiktsbild efter grävningen.	NV
Cf34125	Cf34125_205.JPG	357885	Översiktsbild efter grävningen.	NV

8.5. ANALYSER

Analyserna återfinns längst bak i rapporten.

1. Vedartsanalys.
2. C14-analys.

8.6. KART

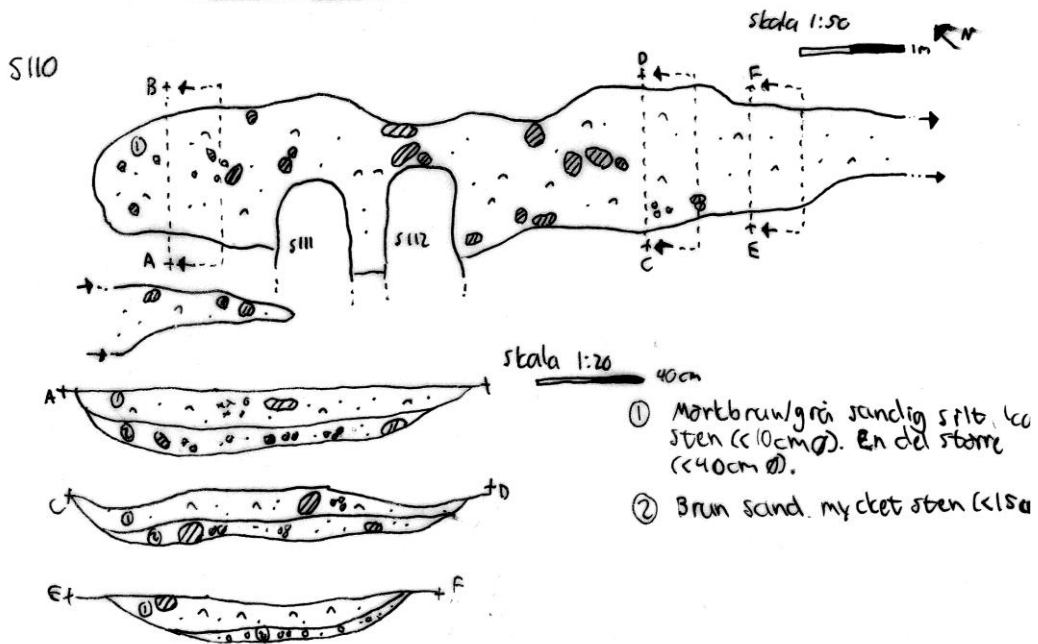
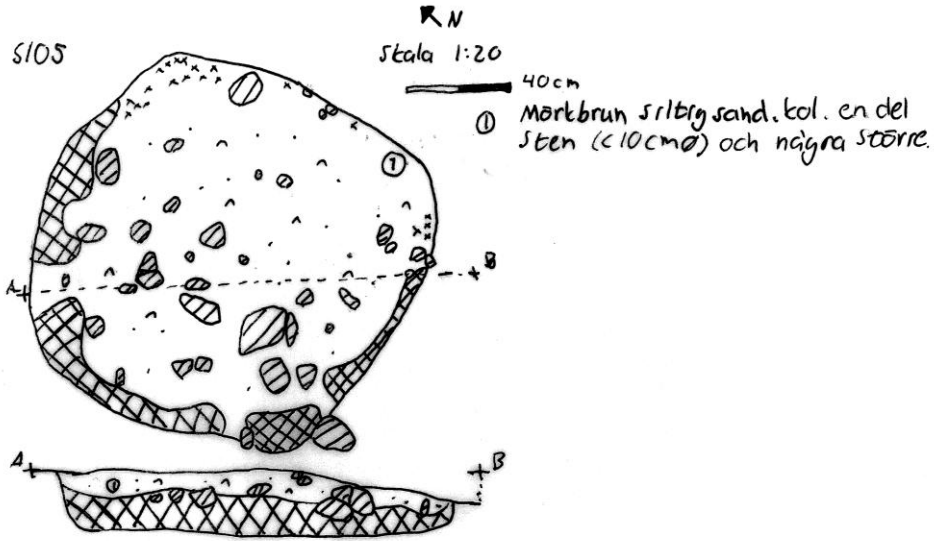
Kartorna återfinns längst bak i rapporten.

1. Fältet.
2. Översiktskarta.

Sverstad søndre 44/175 Sandefjord Vestfold

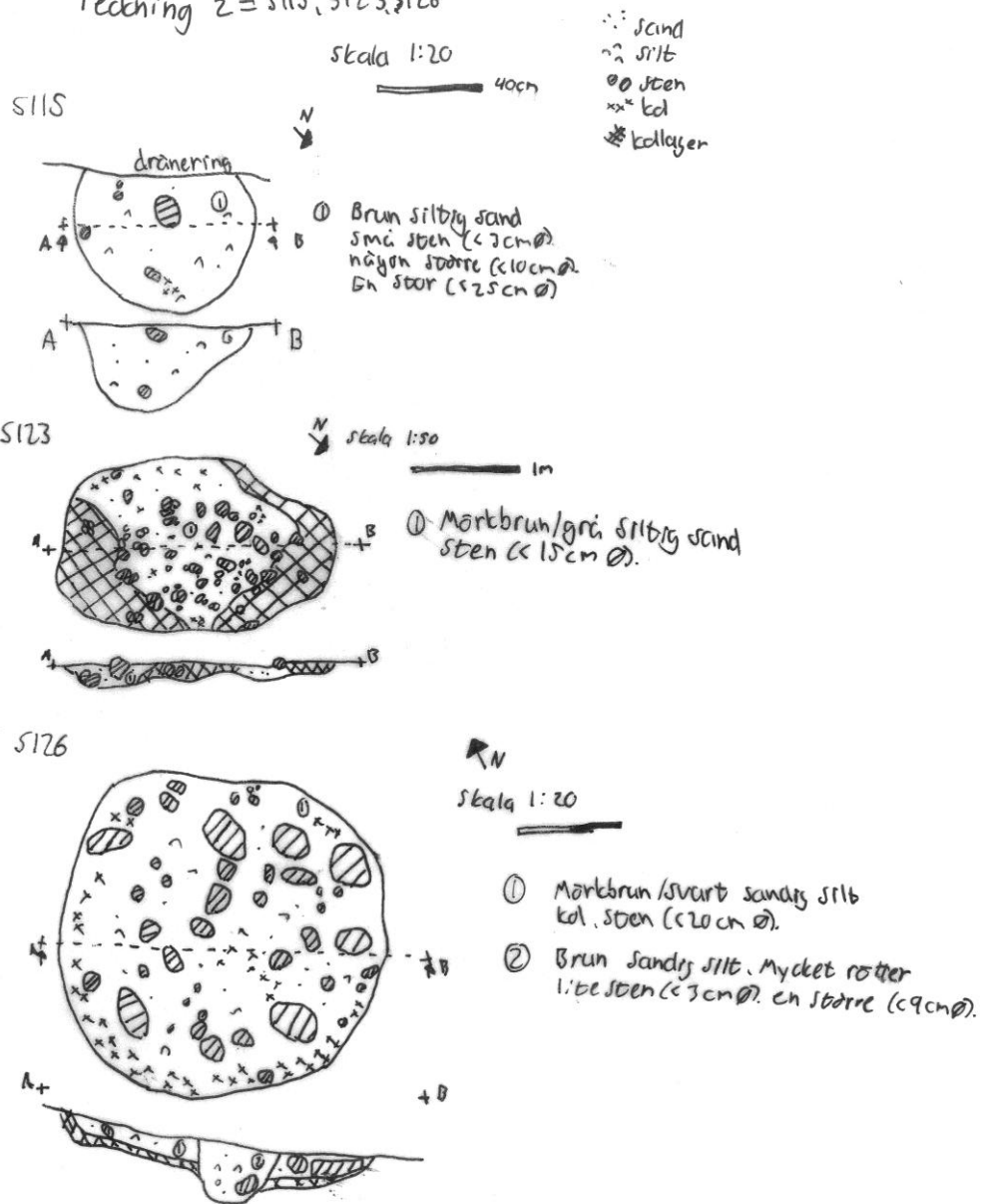
Teckning 1: S105, S110

∴ sand n. S110
 ○ sten
 ▨ kalklager
 ✕ kol

Teckning 1. S105 och S110.

Sverstad søndre 44/175 Sandefjord Vestfold
 Teckning 2 = S115, S123, S126

Teckning 2. S115, S123 och 126.

Sverstad søndre 44/175 Sandefjord Vestfold

Teckning 3: S127, S131, S134, ... sand x x kol * kollager
 S135, S148 ~ silb @ sten ~ lera

S127

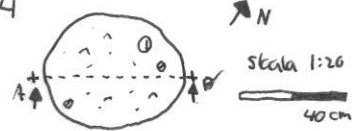

↑ N
 skala 1:20
 40cm

① Brun silbig sand
 sten (< 20cm ø)

S134

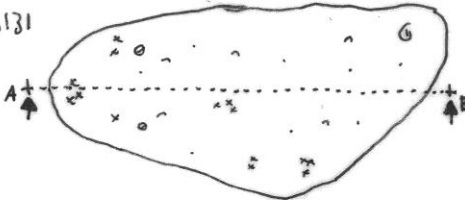

↑ N
 skala 1:20
 40cm

① Mørkebrun sandig silb
 sten (< 4cm ø)

S131

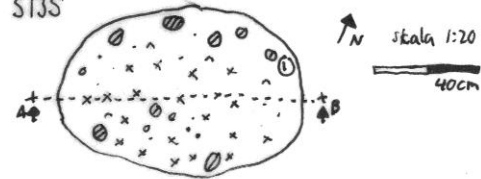

↑ N
 skala 1:50
 1m

① Mørkebrun silbig sand, kol. Innser med
 brungrå silbig sand, små sten (< 5cm ø),
 stor sten (< 30cm ø).
 ② Snartik ① i konsistens men lysere.
 ① Overgår gradvis til ② dt øster,
 mindre sten (< 15cm ø), lite kol.

S135

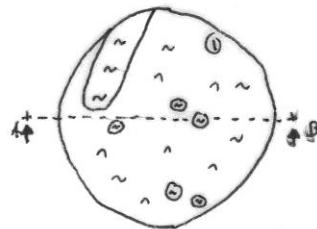

↑ N
 skala 1:20
 40cm

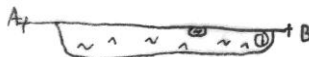
① Mørkebrun/svart sandig silb, kol
 sten (< 10cm ø).

S148

↑ N
 skala 1:50
 1m

① Brun silbig lera, ler innses
 småsten (< 3cm ø), lite kol.

Teckning 3. S127, S131, S134, S135 och S148.

Høeg – Pollen 876 842 262 MVA,
Helge Irgens Høeg,
Gloppeåsen 10,
3261 LARVIK

Larvik, 1/11-09.

Til Jes Martens, KHM, Boks 6762 St. Olavs plass, 0130 OSLO.

Analyse av 10 kullprøver fra Sverstad Søndre, 44/175, Sandefjord kommune, Vestfold. C 57337.

KP 1, S 148.

Det ble bestemt 10 biter. Av disse var 3 *Betula* (bjerk), 1 *Quercus* (eik) og 6 *Pinus* (furu).
Godt daterbart materiale 0,05 g.

KP 4, S 135.

Det ble bestemt 40 biter. Alle var *Betula* (bjerk). Godt daterbart materiale 5,2 g.

KP 5, S 134.

Det ble bestemt 25 biter. Av disse var 4 *Betula* (bjerk) og 21 *Pinus* (furu). Godt daterbart
materiale 0,05 g.

KP 6, S 131.

Det ble bestemt 40 biter. Alle var *Pinus* (furu).

KP 7, S 115.

Det ble bestemt 20 biter. Av disse var 3 *Betula* (bjerk), 1 *Corylus* (hassel), 14 *Quercus* (eik)
og 2 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 0,1g.

KP 14, S 105.

Det ble bestemt 40 biter. Alle var *Quercus* (eik).

KP 16, S 126.

Det ble bestemt 40 biter. Alle var *Betula* (bjerk). Godt daterbart materiale 3,3 g.

KP 18, S 123.

Det ble bestemt 40 biter. Av disse var 1 *Betula* (bjerk) og 39 *Quercus* (eik). Godt daterbart
materiale 0,05 g.

KP 23, S 127.

Det ble bestemt 20 biter. Av disse var 5 *Betula* (bjerk), 1 *Fraxinus* (ask) 1 *Salix/Populus*
(selje, vier/osp), 1 *Quercus* (eik) og 12 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale 0,1g.

KP 28, S 110.

Det ble bestemt 30 biter. Av disse var 5 *Betula* (bjerk), 22 *Quercus* (eik) og 3 *Pinus* (furu).
Godt daterbart materiale 0,1 g.

Analys 1. Vedartsanalys.

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo	
Saksb.	Kopi
22 MARS 2010	
Ark:	0706-44
Saksb.	09/4108
Dok.nr.:	7

Vår dato: 19.03.2010
Deres dato:
Vår referanse: 2009/16365/ABE
Deres referanse:
1 av 1

SKANNET

KHM/Fornminneseksjonen/UiO
v/Jes Martens
Postboks 6762 St. Olavs plass
0130 Oslo

KOPI

BETALT OPPDRAG - TILTAKSNUMMER 764080

Vedlagt oversendes rapport for ^{14}C datering av 9 trekullprøver fra Sverstad søndre, Sandefjord, registrert ved laboratoriet under DF 4336. ^{14}C innholdet i prøvene er målt med akselerator i Uppsala.

Den siste prøven, merket KP5, S134, er nå i Uppsala, og faktura vil bli oversendt når denne prøven er rapportert.

Restmateriale ettersendes samlet.

Vennlig hilsen

Steinar Gullfaksen

Rapport

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: dalab@vm.ntnu.no http://www.ntnu.no	Nasjonallaboratoriet for 14C datering	+47 73 59 33 10 Telefaks +47 73 59 33 83	Anne-Marit Berge TIF +47 73 59 33 04

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlerenheten ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7491 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Martens, Jes
KHM/Fornminneseksjonen/UiO
Postboks 6762 St. Olavs plass, 0130 Oslo

DF-4336

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
TRa-551	KP1, S148, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Bjørk		1195 ± 30	AD785-885	-28.1
TRa-552	KP4, S135, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Bjørk		1130 ± 30	AD885-975	-27.6
TRa-554	KP6, S131, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Furu		315 ± 30	AD1515-1645	-26.7
TRa-555	KP7, S115, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Bjørk, hassel		1805 ± 30	AD215-310	-26.5
TRa-556	KP14, S105, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Eik		1910 ± 35	AD70-135	-26.6
TRa-557	KP16, S126, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Bjørk		1875 ± 35	AD85-220	-26.8
TRa-558	KP18, S123, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Bjørk		1795 ± 30	AD225-320	-26.4
TRa-559	KP23, S127, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Bjørk, ask vier/osp selje		590 ± 30	AD1315-1405	-25.3
TRa-560	KP28, S110, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Bjørk		1785 ± 30	AD230-320	-27.6

Dato: 19 MAR 2010

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Sølvi Stene
Sølvi Stene

Steinar Gulliksen
Steinar Gulliksen

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7491 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Martens, Jes
KHM/Fornminneseksjonen/UiO
Postboks 6762 St. Olavs plass, 0130 Oslo

DF-4336

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Material	Dateret del	^{14}C alder for nåtid	Kalibrert alder	$\delta^{13}\text{C}$ ‰
TRa-553	KP5, S134, Sverstad søndre, Sandefjord Vestfold	Trekull Furu		465 ± 30	AD1430-1450	-25.7

Dato: 23 JUN 2010

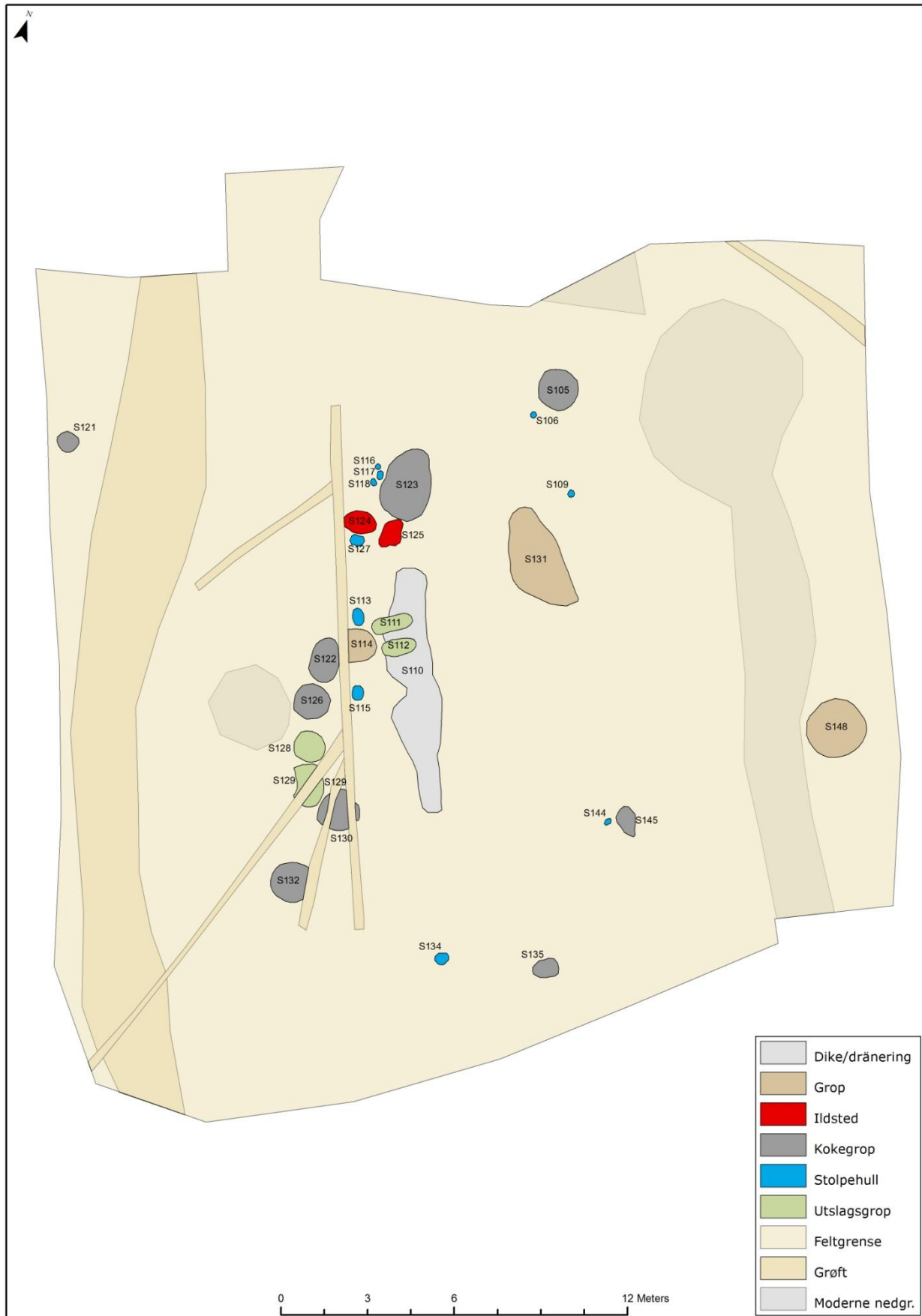
Laboratoriet for Radiologisk Datering

Sølvi Stene

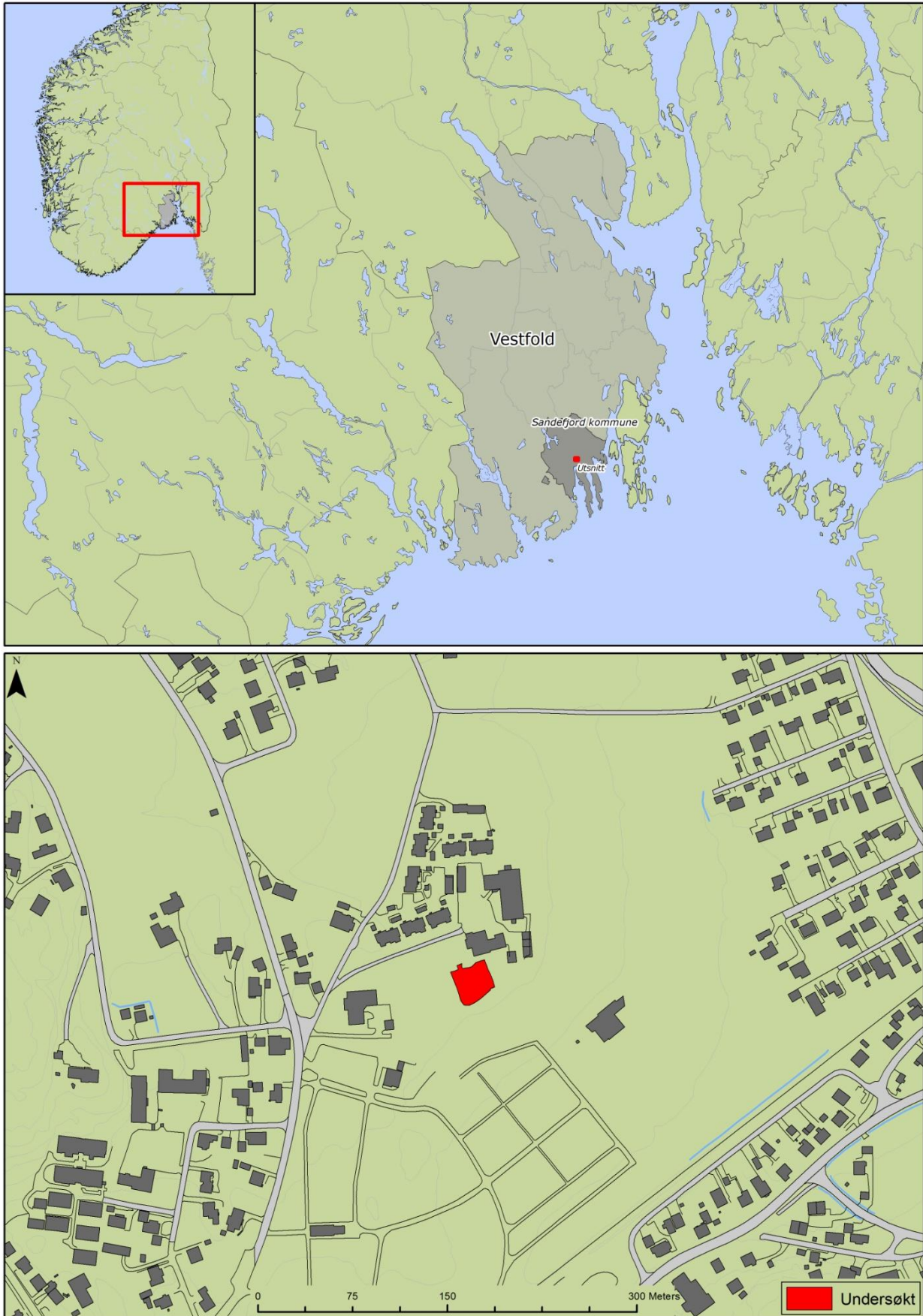
Steinar Guittksen

Analys 2. C14-analys.

Karta 1. Fältet.

Karta 2. Översiktskarta.